
I. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

УДК 330.341.1(477)

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

О. В. ШКУРУПІЙ, доктор економічних наук; **А. Л. ФЛЕГАНТОВА**
(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

***Анотація.** У наш час багато уваги приділяється інноваційно-інвестиційному розвитку держави. Зважаючи на це, актуальними стають теоретико-методологічні підходи до визначення названого інноваційно-інвестиційного потенціалу. Мета статті – визначення інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України у 2001–2012 рр. на основі критичного аналізу існуючих методик і їх удосконалення. Проведено аналіз існуючих методик оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку макросистем, розроблені власні підходи до аналізу названої науково-практичної проблеми. Створено інструментарій аналізу потенціалу економічного розвитку, який відповідає вимогам сучасної господарської практики.*

***Ключові слова:** інновації, інвестиції, потенціал, розвиток, інноваційно-інвестиційна привабливість.*

У наш час інноваційно-інвестиційний вектор розвитку для всіх країн світу став визначальним. Це зумовлено інтенсивними процесами включення економік різних країн у систему міжнародних конкурентних відносин. Зважаючи на це, все більшої актуальності набувають теоретико-методологічні підходи до визначення інноваційно-інвестиційного потенціалу макроекономічного розвитку. В економічній прикладній науці набувають ваги дослідження, які дозволяють кількісно виміряти та оцінити цей потенціал. Існує багато методик аналізу інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку країни. Переважна біль-

шість з них має спільні підходи до аналізу названої проблематики, але одночасно кожен авторський підхід має також свої, властиві лише йому, відмінності. Тому коли постає питання аналізу інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку певної макросистеми виникає потреба у критичному розгляді цих методик, виявлення їх сильних і слабких сторін і застосування на цій основі засад з їх удосконалення.

У наш час дослідженню потенційних можливостей розвитку країни науковцями приділяється велика увага. Серед найбільш поширених теоретичних, методологічних і практичних досліджень інноваційного потен-

ціалу потрібно назвати праці С. Алексєєва, С. Бистрицького, В. Головатюка, В. Заусаєва, Н. Криворучко, П. Ореховського, Т. Погодіної, В. Соловійова, І. Шляхто. Інвестиційний потенціал досліджено в наукових І. Андел, А. Асаул, І. Бланка, С. Зенченко, В. Мешко, О. Мешко, О. Скібіцького, А. Спесивцевої, М. Шеметкіної та ін.

Метою статті є визначення інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України у 2001–2012 рр. на основі критичного аналізу існуючих методик і їх удосконалення.

Опрацювавши публікації різних авторів, зауважимо, що аналіз інноваційного потенціалу розвитку країни здебільшого розглядається окремо від аналізу інвестиційного. Існує ряд підходів до визначення інноваційного потенціалу.

У багатьох наукових публікаціях інноваційний потенціал економічного розвитку країни розглядається як система складових: виробничо-технологічна, кадрова, інформаційна, фінансова, науково-технічна, організаційна, управлінська, складова потенціалу інноваційної культури та споживчого сегмента [14]. Досить поширеною є функціональна модель оцінки інноваційної активності з використанням системи статистичних показників [10]. Для комплексної оцінки інноваційного потенціалу пропонується використати ряд показників, що утворюють групи. Наприклад, групування може бути таким: макроекономічні; інфраструктурні, правові, кадрові, економічні показники [6].

Згідно з іншими підходами до аналізу інноваційного розвитку рекомендовано використовувати такий показниковий ряд: персонал, зайнятий дослідженнями та розробками, внутрішні витрати на дослідження та розробки, поява патентних заявок і видача охоронних документів та ін. [10]. Існує також думка про можливість застосування системи показників оцінки інноваційного потенціалу економічного розвитку країни такого складу: науковий потенціал, кадровий потенціал, технічний потенціал, фінансово-економічний потенціал, інформаційно-комунікаційна складова. Це дозволяє здійснити комплексний аналіз інно-

ваційного потенціалу за допомогою інтегрального показника [1].

У сучасних наукових дослідженнях зазначається, що слід урахувати кадрові, фінансові, матеріально-технічне й інформаційно-методичне забезпечення, винахідницьку, раціоналізаторську та інноваційну активність. Кожна із цих складових включає певні показники, за якими розраховується ранговий індекс (середня величина). Чим менший ранговий індекс, тим більш сприятливим вважається регіональний інноваційний розвиток [5, с. 22].

Аналіз інвестиційної привабливості розвитку країни (у відокремленому від інноваційного аналізу вигляді) здійснюється на таких типових засадах. Інвестиційна привабливість оцінюється на основі аналізу таких узагальнюючих показників: рівень загальноекономічного розвитку; рівень розвитку інвестиційної інфраструктури; демографічний чинник; рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури; рівень криміногенних, екологічних та інших видів ризиків [11, с. 386–387]. На думку науковців, найбільш значущими для оцінки інвестиційного потенціалу є такі фактори: ресурсно-сировинний; виробничий; споживчий; інфраструктурний; інтелектуальний; інституційний; інноваційний [7]. З огляду на нестабільність економічного розвитку, доречною є модель оцінки інвестиційного потенціалу, яка включає економічну та ризикові складові [13].

Існують також інші підходи до аналізу інвестиційної привабливості, наприклад: на основі ранжування за показниками рівня загальноекономічного розвитку, рівня розвитку інвестиційної інфраструктури, демографічної характеристики, рівня розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури, рівня криміногенних, екологічних та інших ризиків [4]; за групами факторів, які визначають рівень привабливості території для інвесторів (фактори, що впливають на рівень інвестиційного потенціалу; фактори, що визначають рівень некомерційних інвестиційних ризиків; інвестиційна активність) [9; 3, с. 54–62]; за такими характеристиками, як рівень соціально-економічного розвитку, економічний потенціал його інвестиційної привабливості та

фінансовий аспект цієї інвестиційної привабливості, за такими критеріями інвестиційної привабливості: виробничий потенціал, трудовий потенціал, природно-ресурсний потенціал, потенціал економічної інфраструктури, інноваційний потенціал, потенціал соціальної інфраструктури, потенціал транспортної доступності, природозахисний потенціал, потенціал ємності ринку, рівень економічного розвитку, стан довкілля, рівень загальної безпеки, економіко-правове середовище, активність області щодо інвесторів [2, с. 127].

Для аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності України ми обрали найбільш повний перелік показників інноваційно-інвестиційного потенціалу, який було застосовано у методиках С. Алексєєва, Л. Ковальської та Ю. Кругляка [8], В. Головатюка і В. Соловйова.

Сутність запропонованої С. Алексєєвим методики: інноваційно-інвестиційний потенціал за кожною його складовою розраховується методом знаходження суми всіх нормованих і переведених в індекси показників, що входять до цього потенціалу:

$$П = X_1 + X_2 + \dots + X_n, \quad (1)$$

де $П$ – потенціал;

X_1, X_2, X_n – показники, що входять до потенціалу.

Інтегральний показник комплексної оцінки інноваційно-інвестиційного потенціалу розраховується як корінь із добутку всіх потенціалів. Ступінь кореня залежить від кількості потенціалів. Критерій оцінювання такий: чим вище числове значення показника, тим більший потенціал; виняток – потенціал ризику.

$$П = \sqrt[n]{X_1 + X_2 + \dots + X_n}, \quad (2)$$

де $П$ – інтегральний показник комплексної оцінки інноваційно-інвестиційної діяльності;

$П_1, П_2, П_n$ – потенціали.

Зауважимо, що у цьому випадку виявляються особливості математичних розрахунків при переведенні показників в індекси, що, на наш погляд, є основним недоліком методики

С. Алексєєва. Для того, щоб мати можливість розрахувати кожен окремий потенціал за формулою, яку пропонує С. Алексєєв (сума всіх показників, що входять до потенціалу), необхідно перевести показники в індекси. Це потрібно для того, щоб не брати до цієї суми ті з них, що мають різні одиниці виміру. Проте, якщо в один і той самий рік всі показники, що включені до якогось певного потенціалу, будуть мати мінімальні значення, то при переведенні в індекси вони набудуть значення 0. Тоді при розрахунку інноваційно-інвестиційного потенціалу, за використання формули, запропонованої С. Алексєєвим, необхідно знайти добуток отриманих значень потенціалів, він також буде дорівнювати 0. Така ситуація і виникла тоді, коли ми застосували методику С. Алексєєва до аналізу інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України за 2001–2012 рр. З погляду математики розрахунок є правильним, але за умов зазначеної ситуації його економічний сенс важко інтерпретувати.

Другим із найбільш уживаних у практиці аналізу інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку макроекономічних і мезоекономічних систем є методичний підхід Л. Ковальської і Ю. Кругляка. Науковці пропонують розраховувати кожен потенціал як суму нормованих показників під коренем. Ступінь кореня залежить від кількості показників у потенціалі:

$$П = \sqrt[n]{X_1 + X_2 + \dots + X_n}, \quad (3)$$

де $П$ – потенціал;

X_1, X_2, X_n – показники, що входять до цього потенціалу.

Інтегральний показник інноваційно-інвестиційної активності розраховується за формулою (4), в якій під коренем знаходиться сума значень потенціалів; при цьому ступінь кореня залежить від кількості потенціалів, що додаються:

$$П = \sqrt[n]{П_1 + П_2 + \dots + П_n}, \quad (4)$$

де $П$ – інтегральний показник;

$П_1, П_2, П_n$ – потенціали.

Л. Ковальська та Ю. Кругляк пропонують обчислювати кожен вид потенціалу та підсумковий потенціал інноваційно-інвестиційного розвитку, використовуючи під коренем математичну дію додавання. Це призводить до того, що певний показник збільшується на величину тих показників, що до нього додаються, а не зростає із певною кратністю відповідно до значень показників, як це відбувається при застосуванні дії множення. Враховуючи це, ми не змогли належним чином використати переваги цього підходу, оскільки при його застосуванні до конкретної ситуації в Україні виходить, що розбіжність між кожним показником кожного потенціалу 2012 р. проти 2001 р. є незначною. Вона майже завжди становить менше 1. Саме це і призвело до того, що підсумковий показник потенціалу інноваційно-інвестиційного розвитку має однакові значення майже за весь досліджуваний період.

Змістовно цей метод є більш придатним для визначення інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України порівняно з методом С. Алексеева, внаслідок того, що в разі застосування математичної дії додавання результат не зводиться до 0, як у разі застосування дії множення. Проте існує інша особливість техніки розрахунку, яка стає на заваді широкого використання методу Л. Ковальської та Ю. Кругляка. Йдеться про те, що при обчисленні загального показника інноваційно-інвестиційного потенціалу до сукупного підсумку беруться як позитивні значення за видами потенціалів, так і негативні. Це викривляє кінцеве значення інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України.

Третім із обраних нами підходів до визначення інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України є метод В. Головатюка та В. Соловійова, які пропонують кожен потенціал розраховувати як суму нормованих та індексованих показників під коренем. Ступінь кореня залежить від кількості показників у потенціалі:

$$\Pi = \sqrt[p]{X_1 + X_2 + \dots + X_n}, \quad (5)$$

де Π – потенціал;

X_1, X_2, X_n – показники, що входять до цього потенціалу.

Ранговий індекс (середня величина) по кожному з потенціалів визначається за формулою (6):

$$PI = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_n}{n}, \quad (6)$$

де PI – ранговий індекс;

X_1, X_2, X_n – показники;

n – кількість показників.

Загалом, метод В. Головатюка і В. Соловійова дає досить достовірну оцінку стану інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України та наочно відображає ситуацію в динаміці, проте він має окремі недоліки. Цей метод дає певну похибку, оскільки сукупний інноваційно-інвестиційний потенціал розвитку оцінюється за простою середньою арифметичною, попри те, що впливове значення за окремими видами потенціалів істотно різняться (наприклад, якщо порівняти вплив фінансового і демографічного потенціалу).

Погоджуючись із основними принципами названих підходів до визначення інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України, ми пропонуємо удосконалити їх, а саме розраховувати складові сукупного потенціалу, як добуток показників, що описують кожен таку складову:

$$\Pi = \sqrt[p]{X_1 \cdot X_2 \cdot \dots \cdot X_n}, \quad (7)$$

де Π – потенціал певного виду (складова сукупного потенціалу);

X_1, X_2, X_n – показники, що визначають потенціал кожного окремого виду.

Важливого значення набуває той факт, що показники під коренем необхідно брати за модулем (оскільки неможливо знайти корінь від'ємного числа). Такий прийом робить усі значення показників додатними. Ступінь кореня залежить від кількості показників під коренем. Необхідно також зазначити, що показники у грошовому вимірі необхідно індексувати з урахуванням інфляції.

Для визначення підсумкового показника інноваційно-інвестиційного розвитку країни ми використовуємо метод добутку потенціалів під коренем. Ступінь кореня визначається кількістю потенціалів:

$$\text{ПП} = \sqrt[n]{\text{П}_1 \cdot \text{П}_2 \cdot \dots \cdot \text{П}_n}, \quad (8)$$

де ПП – підсумковий показник;

$\text{П}_1, \text{П}_2, \text{П}_n$ – потенціали.

На нашу думку, запропоновані методи аналізу вигідно відрізняються від розглянутих вище. По-перше, їх перевагою є те, що в обох формулах використовується лише дія множення. Це дає можливість включати до потенціалу показники, які вимірюються у різних одини-

цях і не призводити їх до єдиного рангу, застосовуючи формулу індексації. Зазначений прийом робить методику більш зручною у використанні, а її результати більш достовірними. По-друге, ми вважаємо, що потрібно враховувати фактор інфляції і відповідно корегувати показники, які мають грошовий вимір. Останнє є надзвичайно важливим для отримання обґрунтованої та достовірної інформації про інвестиції в інновації.

Застосування запропонованої нами методики до аналізованої бази даних (68 показників за кожен рік з 2001 по 2012 р.) дозволило оцінити інноваційно-інвестиційний потенціал розвитку України. Результати цієї оцінки проаналізовано таблично і графічно (табл. 1, рис. 1).

Таблиця 1

Оцінка інноваційно-інвестиційного розвитку України за авторською методикою, 2001–2012 рр. (вибірково у п'ятьох обласних адміністративно-територіальних одиницях) [15]

Потенціали	Роки					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1. Виробничо-технологічний потенціал	0,77	0,79	0,83	0,89	0,96	1,01
2. Фінансовий потенціал	0,27	0,26	0,34	0,49	0,59	0,65
3. Науково-технічний потенціал	0,32	0,47	0,48	0,41	0,38	0,44
4. Макроекономічний потенціал	0,22	0,24	0,26	0,29	0,34	0,37
5. Інфраструктурний потенціал	2,43	2,45	2,48	2,48	2,47	2,86
6. Демографічний потенціал	0,82	0,81	0,81	0,80	0,80	0,79
7. Рівень ризиків	0,61	0,59	0,66	0,65	0,65	0,63
8. Трудовий потенціал	0,78	0,68	0,69	0,66	0,63	0,53
9. Освітній потенціал	2,45	2,64	2,72	2,84	2,84	2,88
Потенціал інноваційно-інвестиційного розвитку України	0,69	0,71	0,76	0,80	0,82	0,85
Потенціали	Роки					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1. Виробничо-технологічний потенціал	1,28	1,40	1,22	1,25	1,35	1,34
2. Фінансовий потенціал	0,86	0,89	0,87	0,94	1,07	1,07
3. Науково-технічний потенціал	0,78	0,77	0,40	0,26	0,61	0,61
4. Макроекономічний потенціал	0,42	0,49	0,50	0,55	0,59	0,62
5. Інфраструктурний потенціал	2,63	2,65	2,56	2,72	2,55	2,58
6. Демографічний потенціал	0,79	0,78	0,77	0,77	0,76	0,75
7. Рівень ризиків	0,62	0,59	0,61	0,65	0,66	0,59
8. Трудовий потенціал	0,53	0,62	0,69	0,65	0,61	0,59
9. Освітній потенціал	2,81	2,79	2,82	2,79	2,84	2,77
Потенціал інноваційно-інвестиційного розвитку України	0,96	1,00	0,92	0,91	1,02	1,00

Примітка. Вимір числових значень – абстрактні показники обчислені в коефіцієнтах.

Отже, за нашими розрахунками, впродовж 2001–2012 рр. показник потенціалу іннова-

ційно-інвестиційного розвитку України мав тенденцію до зростання. З 2001 до 2008 р. він

збільшився з 0,69 до 1,00. У 2009 та 2010 рр. відбулося незначне його зменшення (відповідні показники 0,92 та 0,91). У 2011 р. потенціал

інноваційно-інвестиційного розвитку України досяг максимального значення, що становило 1,02, а у 2012 р. знову зменшився до рівня 1,00.

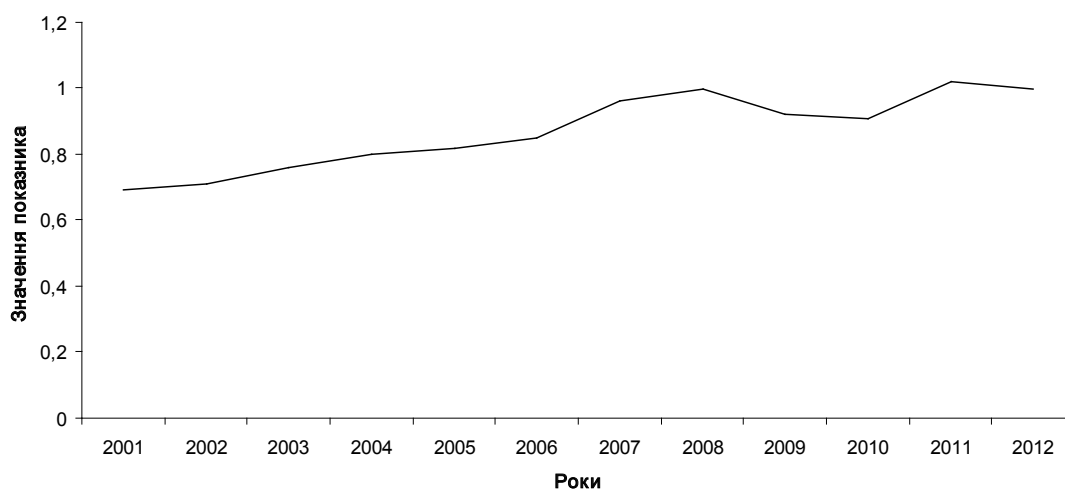

Рис. 1. Тенденція змін потенціалу інноваційно-інвестиційного розвитку України у 2001–2012 рр. за авторською методикою (побудовано авторами на основі даних табл. 1)

Ми порівняли результати авторської оцінки інноваційно-інвестиційного потенціалу України за 2001 та 2012 рр. із результатами, які були отримані при застосуванні методик інших на-

уковців, зокрема 1) С. Алексєєва, 2) Л. Ковальської та Ю. Кругляка, 3) В. Головатюка та В. Соловійова (табл. 2, рис. 2).

Таблиця 2

Порівняння інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України за різними методами обчислення в динаміці 2001–2012 рр. [15]

Роки	Методики			
	С. Алексєєв	Л. Ковальська Ю. Кругляк	В. Головатюк В. Соловійов	Авторська методика
2001	2,37	1,33	1,10	0,69
2002	1,78	1,32	1,01	0,71
2003	2,49	1,33	1,10	0,76
2004	2,53	1,33	1,10	0,80
2005	2,60	1,33	1,11	0,82
2006	2,40	1,33	1,07	0,85
2007	2,71	1,33	1,09	0,96
2008	3,07	1,33	1,13	1,00
2009	2,78	1,33	1,12	0,92
2010	2,64	1,33	1,11	0,91
2011	2,59	1,33	1,10	1,02
2012	0,00	1,33	0,95	1,00

Примітка. Вимір числових значень – абстрактні показники, обчислені в коефіцієнтах.

Згідно з проведеним порівнянням за двома методиками (С. Алексєєва; В. Головатюка і В. Соловійова) спостерігалась однакова тенденція. Коливання були такими: 1) 2002 р. про-

ти з 2001 р. відбулося зменшення інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку; 2) з 2003 по 2005 рік – його зростання; 3) 2006 р. – знову зменшення; 4) у період з 2006 до 2009 р.

відновилися тенденція зростання; 5) з 2009 до 2012 року – тенденція зменшення. За методикою Л. Ковальської Ю. Кругляка інноваційно-

інвестиційний потенціал розвитку України фактично не змінювався (виключення – незначне зменшення показника 2002 р.).

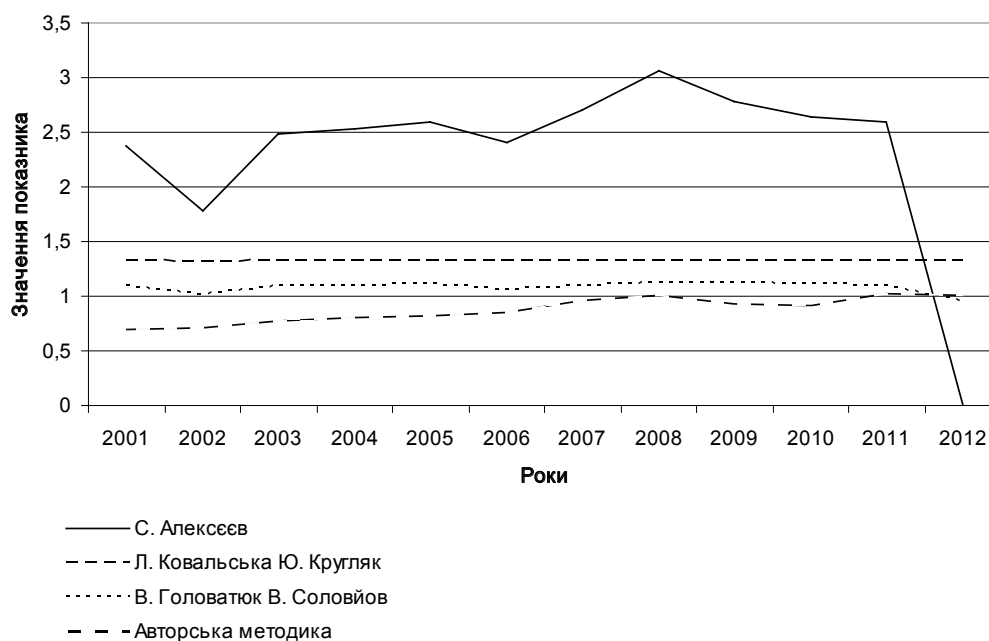

Рис. 2. Тенденції потенціалу інноваційно-інвестиційного розвитку України у 2001–2012 рр. за різними методиками (побудовано нами на сонові даних табл. 2)

Відомо, що методики економічного аналізу застосовуються для того, щоб забезпечити показовість трендів. Проведені розрахунки показали, що наша методика аналізу відображає результат близький за характером коливань відносно тих, що зафіксовані на основі методик С. Алексєєва та В. Головатюка і В. Соловійова (рис. 2). Це підтверджує коректність запропонованої нами методики, водночас ми вважаємо її більш точною порівняно з іншими існуючими підходами до визначення інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку країни.

Критичний підхід до розгляду існуючих методик оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку країни, застосований до аналізу трендів у цій сфері вітчизняної економіки, показав, що, зважаючи на особливу важливість процесів інноваційно-інвестиційного розвитку сучасних макросистем, дослідження у названому сегменті господарської практики є масштабними і досить плідними. Як показала апробація, зроблена нами на ма-

теріалах розвитку економіки України, особливо ґрунтовними науковими засадами є теоретичні, методологічні та практичні розробки С. Алексєєва, Л. Ковальської і Ю. Кругляка, В. Головатюка і В. Соловійова. Саме їх ми взяли за основу визначення власних підходів до методики оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку країни. Це дало нам змогу розробити методику, основними відмінностями якої є універсальність її використання та можливість залучення до аналізу показників з різними одиницями виміру. Названі переваги дозволяють рекомендувати нашу методику використовувати на практиці вітчизняного економічного аналізу інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєв С. Г. Интегральная оценка инновационного потенциала региона [Електронний ресурс] / С. Г. Алексєєв. – Режим доступу: <http://www.M-economy.Ruart.Php3artid>. – Назва з екрана.

- Alekseev S. G. Integralnaya otsenka innovatsionnogo potentsiala regiona [Elektronnyy resurs] / S. G. Alekseev. – Rezhim dostupu: <http://www.M-economy.Ruart.Php3artid>. – Nazva z ekrana.
2. Андел І. В. Економічний, фінансовий та екологічний аспекти інвестиційної привабливості регіону / І. В. Андел // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.10. – С. 126–141.
 Andel I. V. Ekonomichniy, finansoviy ta ekologichniy aspekti investitsiynoyi privablivosti regionu / I. V. Andel // Naukoviy visnik NLTU Ukraini. – 2009. – Vip. 19.10. – С. 126–141.
 3. Асаул А. Систематизация факторов, характеризующих инвестиционную привлекательность регионов / А. Асаул // Региональная экономика. – 2004. – № 2. – С. 53–62.
 Asaul A. Sistematizatsiya faktorov, harakterizuyuschih investitsionnyu privlekatelnost regionov / A. Asaul // Regionalna ekonomika. – 2004. – № 2. – С. 53–62.
 4. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / И. А. Бланк. – М. : МП «ИТЕМ ЛТД» : Юнайтед Лондон Трейд Лимитед, 1995. – 168 с.
 Blank I. A. Investitsionnyy menedzhment / I. A. Blank. – М. : МР «ИТЕМ LTD» : Yunayted London Treyd Limited, 1995. – 168 s.
 5. Головатюк В. М. Теоретико-методичні аспекти вимірювання інноваційного потенціалу / В. М. Головатюк, В. П. Соловйов // Проблеми науки. – 2008. – № 11. – С. 17–24.
 Golovatyuk V. M. Teoretiko-metodichni aspekti vimiryuvannya innovatsiynogo potentsialu / V. M. Golovatyuk, V. P. Solovyov // Problemi nauki. – 2008. – № 11. – S. 17–24.
 6. Заусаев В. К. Инновационный потенциал восточных регионов России / В. К. Заусаев, С. П. Быстрицкий, И. Ю. Криворучко // ЭКО. – 2005. – № 10. – С. 40–52.
 Zausaev V. K. Innovatsionnyy potentsial vostochnyih regionov Rossii / V. K. Zausaev, S. P. Byistritskiy, I. Yu. Krivoruchko // EKO. – 2005. – № 10. – S. 40–52.
 7. Зенченко С. В. Инвестиционный потенциал региона [Elektronnyy resurs] // С. В. Зенченко, М. А. Шеметкина – Режим доступа: <http://www.science.hcstu.ruartieleseconom>. – Назва з екрана.
 Zenchenko S. V. Investitsionnyy potentsial regiona [Elektronnyy resurs] // S. V. Zenchenko, M. A. Shemetkina – Rezhim dostupu: <http://www.science.hcstu.ruartieleseconom>. – Nazva z ekrana.
 8. Ковальська Л. Л. Аналіз та оцінка інноваційної активності регіону [Elektronnyy resurs] / Л. Л. Ковальська, Ю. В. Кругляк. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>. – Назва з екрана.
 Kovalska L. L. Analiz ta otsinka innovatsiynoyi aktivnosti regionu [Elektronnyy resurs] / L. L. Kovalska, Yu. V. Kruglyak. – Rezhim dostupu: <http://www.nbu.gov.ua>. – Nazva z ekrana.
 9. Мешко О. І. Регіональні аспекти інвестиційної привабливості [Elektronnyy resurs] // О. І. Мешко, В. А. Мешко. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>. – Назва з екрана.
 Meshko O. I. Regionalni aspekti investitsiynoyi privablivosti [Elektronnyy resurs] // O. I. Meshko, V. A. Meshko. – Rezhim dostupu: <http://www.nbu.gov.ua>. – Nazva z ekrana.
 10. Ореховский П. Оценка эффективности инноваций в регионах: сравнительный анализ / П. Ореховский // Общество и экономика. – 2007. – № 5–6. – С. 203–215.
 Orehovskiy P. Otsenka effektivnosti innovatsiy v regionah: sravnitelnyy analiz / P. Orehovskiy // Obschestvo i ekonomika. – 2007. – № 5–6. – S. 203–215.
 11. Погодина Т. В. Экономический анализ и оценка инновационной активности и конкурентоспособности регионов Приволжского федерального округа / Т. В. Погодина // Экономический анализ: теория и практика. – 2004. – № 5. – С. 16–22.
 Pogodina T. V. Ekonomicheskyy analiz i otsenka innovatsionnoyaktivnostiikonkurentosposobnosti regionov Privolzhskogo federalnogo okruga / T. V. Pogodina // Ekonomicheskyy analiz: teoriya i praktika. – 2004. – № 5. – S. 16–22.
 12. Скібіцький О. М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент : навч. посіб. / О. М. Скібіцький. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 408 с.

- Skubitskiy O. M. Innovatsiyniy ta investitsiyniy menedzhment : navch. posib. / O. M. Skubitskiy. – K. : Tsentri uchb. l-rі, 2009. – 408 s.
13. Спесивцева А. А. Методики оценки инвестиционной привлекательности региона [Электронный ресурс] / А. А. Спесивцева. – Режим доступа: <http://www.conf.bstu.ruconfdocs/00442032>. – Назва з екрана.
- Spesivtseva A. A. Metodiki otsenki investitsionnoy privlekatel'nosti regiona [Elektronnyiy resurs] / A. A. Spesivtseva. – Rezhim dostupu: <http://www.conf.bstu.ruconfdocs/00442032>. – Nazva z ekrana.
14. Шляхто И. В. Оценка инновационного потенциала региона [Электронный ресурс] / И. В. Шляхто // Управление общественными экономическими системами. – 2007. – № 1. – Режим доступа: <http://www.bali.Ostu.Ru/mcarhiv2007/1Shlyhto>. – Назва з екрана.
15. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрана.
- Derzhavna sluzhba statistiki Ukrayini [Elektronnyiy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Nazva z ekrana.

О. В. Шкурупій, доктор економічних наук; А. Л. Флегантова (Вище навчальне закладення Укоопсоюзу «Полтавський університет економіки і торгівлі»). **Навчальні підходи до обґрунтування методології дослідження інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку української економіки.**

Анотація. В наше час багато уваги приділяється інноваційно-інвестиційному розвитку держави. Враховуючи це, актуальними стають теоретико-методологічні підходи до визначення названого потенціалу. Мета статті – визначення інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку України в 2001–2012 рр. на основі критичного аналізу існуючих методик і їх удосконалення. Проведено аналіз існуючих методик оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку макросистем, розроблено власні підходи до аналізу вказаної науково-практичної проблеми. Створено інструментарій аналізу потенціалу економічного розвитку, який відповідає вимогам сучасної господарської практики.

Ключові слова: інновації, інвестиції, потенціал, розвиток, інноваційно-інвестиційна привлекательність.

O. V. Shkurupii, Dc. Econ. Sci.; A. L. Flegantova (Poltava University of Economics and Trade). **Scientific approaches to the justification of research methodology of innovation and investment development potential of the Ukrainian economy.**

Summary. In our time much attention paid to innovation and investment development of the state. Special attention must be given to the theoretical and methodological approaches of estimation innovative and investment potential. Aims and Objectives: Definition of innovative and investment development potential of Ukraine in 2001–2012 on the basis of the critical analysis of the existing methods and their improvement. Analysis of the existing methods of evaluation of innovative and investment development potential of macrosystems, developed own approaches to this scientific and practical problem. The tools of analysis of economic development potential, which corresponds to the requirements of the modern economic practice was created.

Keywords: innovation, investment, potential, development, innovation and investment attraction.